

Sosiaali- ja terveysministeriö
Kirjaamo
kirjaamo@stm.fi

Lausuntopyyntö 21.11.2016

Lausunto säteilylain kokonaisuudistuksesta

Ohessa Etelä-Suomen aluehallintoviraston lausunto.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat Satu Koskela
-vastuualueen johtaja

Ympäristöterveydenhuoltoyksikön Eila Kaliste
päälikkö

Liitteet Lausunto

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 029 501 6000
fax 03 570 8002
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela

Hämeenlinnan päätoimipaikka
Birger Jaarlin katu 15,
Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9,
Helsinki

Kouvolan toimipaikka
Kauppiemiehenkatu 4,
Kouvola

Postiosoite: PL 150, 13101 Hämeenlinna

Lomake uuden säteilylain hallituksen esityksen kommentointia varten

Kommentoija: terveydenhuoltoyksikön kommenteista koostanut Jaana Mäkelä , ympäristöterv.huollon yksikön kommentit: Erja-Riitta Tarhanen			pvm: 2.1.2017
Organisaatio: Etelä-Suomen aluehallintovirasto /Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastualue			
Kommentin numero	Luku, sivun nro/§	Yleinen kommentti/ Ehdotus uudeksi tekstiksi/ Yksittäinen korjaus	Perustelut
	Luku 1, 5 §	Vertailutaso tulisi lisätä määritelmiin. Altistumisraja-arvo, vapauttamisrajat ja vähäisten päästöjen raja-arvot käsitteet tulisi lisätä määritelmiin.	Säteilyturvallisuudirektiivissä käytetään vain käsitettä vertailutaso, jota ehdotuksessa esitetään käytettäväksi ainoastaan säteilyvaaratilanteissa. Vallitsevan altistuksen tilanteessa ehdotetaan käytettäväksi viitearvoa, joka on 5 §:ssä määritelty. Selvyyden vuoksi tulisi vertailutaso käsite lisätä määritelmiin, vaikka käsitettä onkin avattu yksityiskohtaisissa perusteluissa. Altistumisraja-arvo, vapauttamisrajat ja vähäisten päästöjen raja-arvot käsitteitä on avattu yksityiskohtaisissa perusteluissa, mutta lain luettavuuden helpottamiseksi olisi hyvä, jos ne määriteltäisiin myös 5 §:ssä.

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIKASTO

puh. 029 501 6000
fax 03 570 8002
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela
Postiosoite: PL 150, 13101 Hämeenlinna

Hämeenlinnan päätoimipaikka
Birger Jaarlin katu 15,
Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9,
Helsinki

Kouvolan toimipaikka
Kauppamiehenkatu 4,
Kouvola

	Luku 1, 9 §	Laissa tulisi antaa valtuutus tarvittaessa antaa alemman asteisia säädöksiä tai Säteilyturvakeskuksen määräyksiä siitä, mitkä virkatehtävät ovat sellaisia, että niihin kuuluu suojelutoimiin osallistuminen säteilyvaaratilanteessa.	<p>Kuntien ympäristöterveydenhuollon viranhaltijoiden tehtäviin kuuluu säteilyvaaratilanteessa (varhaisvaihe, jälkivaihe, toipumisvaihe) ottaa näytteitä ja tehdä mittauksia (mm. elintarvikkeet, talousvesi, uimavesi, sisäilma, ihmisen elinympäristö). Kyseessä on siis lakiluonnoksen määrittelyn mukaan mitä ilmeisimmin virkatehtävästä, johon liittyy suojelutoimiin osallistuminen ja henkilö määriteltäisiin säteilyvaara-työntekijäksi.</p> <p>Lakiluonnoksen mukaan säteilyvaaratyöntekijän nimeäminen tapahtuu etukäteen työnantajan toimesta, kun henkilö nimitetään virkatehtävään. Alemman asteisilla säädöksillä tai Säteilyturvakeskuksen määräyksillä ei ole ilmeisesti tarkoitus säätää tarkemmin virkatehtävistä, joihin katsotaan kuuluvan tehtäviä säteilyvaaratilanteessa. Olisi tarpeellista, että laissa annettaisiin valtuutus antaa tarvittaessa alemman asteisia säädöksiä tai Säteilyturvakeskuksen määräyksiä siitä, mitkä virkatehtävät ainakin katsottaisiin sellaisiksi, että niihin liittyy tehtäviä säteilyvaaratilanteessa. Valtuutus olisi tarpeen, mikäli käytännössä osoittautuu etteivät työnantajat toimi yhdenmukaisesti määrittelyä tehdessään samojen virkatehtävien osalta.</p>
	Luku 2, 11 §	Pykälän mukaan valvontaviranomaisen on huolehdittava, että säteilylähde on valvonnassa koko sen elinkaaren ajan <i>ja huolehdittava myös sen asianmukaisesta hävittämisestä</i>	Kauneudenhoitopalveluja tarjoavien toimijoiden osaamisen riittävyys tässäkin kohdassa on epävarmaa.
	Luku 3, 15 § Luku 20, §§137-144, 146, 151	Valvontaviranomaisten valvontaoikeudet.	<p>Lakiluonnoksen kolmannessa luvussa on määritelty lain valvontaviranomaiset ja muut viranomaistehtävät ja 20 luvussa valvontaviranomaisten oikeudet.</p> <p>Luvun kolme 15 §:ssä on määritelty kunnan terveydensuojeluviranomaisten tehtävät, joihin kuuluu solariumien valvonta. Solariumien valvonnasta on</p>

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 029 501 6000
fax 03 570 8002
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela
Postiosoite: PL 150, 13101 Hämeenlinna

Hämeenlinnan päätoimipaikka
Birger Jaarlin katu 15,
Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9,
Helsinki

Kouvolan toimipaikka
Kauppiamiehenkatu 4,
Kouvola

		<p>Valvontaviranomaiset säteilyvaaratilanteessa.</p>	<p>säädetty lakiluonnoksen 135 §:ssä, jonka mukaan tarkastuksella havaitun puutteen tai laiminlyönnin korjaamiseksi Säteilyturvakeskus voi ryhtyä tässä laissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin. Kunnan terveydensuojeluviranomaisten tehtäviin kuuluu lisäksi 123 §:ssä (asunnon tai muun oleskelutilan sisäilman radon) ja 125 §:ssä (talousveden radioaktiivisuus) tarkoitettujen viitearvojen noudattamisen valvonta. Viitearvot on annettu sekä terveydensuojelulain että säteilylain nojalla annetuilla sosiaali- ja terveysministeriön asetuksilla, joissa on osittain annettu myös valvontaan liittyviä säännöksiä. Lakiluonnoksesta ja sen yksityiskohtaisista perusteluista ei käy selvästi ilmi koskevatko 20 luvun pykälissä mainitut viranomaisten valvontaoikeudet kaikkia luvussa kolme mainittuja valvontaviranomaisia.</p> <p>Lakiluonnoksen yhtenä tarkoituksena on selkeyttää valvontaviranomaisten tehtäviä ja viranomaisten toimivallan välisiä rajapintoja. Kunnan terveydensuojeluviranomaisen säteilyyn liittyvien valvontatehtävien osalta on ollut jossain määrin epäselvää, milloin valvonnassa sovelletaan terveydensuojelulain nojalla viranomaiselle annettuja valvontapykälä ja milloin säteilylain. On erittäin tärkeää, että lain 20 luvun pykälissä tuodaan tämä selvästi esille.</p> <p>Lakiluonnoksen 16 luvun 108 § koskee säteilyvaaratilanteesta aiheutuvan altistuksen rajoittamista. Säteilyvaaratilanteessa ja erityisesti sen jälki- ja toipumisvaiheessa tarvitaan useiden viranomaisten valvontaa ja toimenpiteitä, jotta altistusta saadaan rajoitettua. Laissa tai sen perusteluissa olisi hyvä tuoda tämä selkeästi esille, jotta olisi kaikille</p>
--	--	--	---

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 029 501 6000
 fax 03 570 8002
 kirjaamo.etela@avi.fi
 www.avi.fi/etela
 Postiosoite: PL 150, 13101 Hämeenlinna

Hämeenlinnan päätoimipaikka
 Birger Jaarlin katu 15,
 Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka
 Ratapihantie 9,
 Helsinki

Kouvolan toimipaikka
 Kauppiamiehenkatu 4,
 Kouvola

			viranomaisille ja toimijoille selvää, että säteilyvaaratilanteessa toimivia viranomaisia ovat muutkin viranomaiset kuin säteilylaissa mainitut valvontaviranomaiset.
	Luku 5, 21 §	Pykälän mukaan toiminnanharjoittaja vastaa säteilyturvallisuudesta.	Miten kauneudenhoitopalveluja tarjoavassa yrityksessä kosmetologi vastaa nelos-luokan laserin turvallisesta käytöstä?
	29 § ja Luku 6, 32 §	Työntekijöiden koulutus ja perehdytys, ja koulutusvaatimukset	Miten pykälissä edellytetyt vaatimukset täytetään kauneudenhoitoalan yrityksissä, joissa on käytössä laserlaite tai UÄ-laite?
	Luku 13, 90 §	Erinomaista, että laissa edellytetään lähetteen laatija perehtyvän olennaiseen tietoon aikaisemmista tutkimuksista	
	91 §	Tilanteissa, joissa lääkäri on tehnyt hoitosuunnitelmaan merkinnän rgt-tutkimuksen tarpeesta, hoitaja tekee lähetteen, siis toimii käytännössä kirjuriina? Ainoastaan ilmeisesti kiireellisessä tilanteessa päivystyksessä hoitaja voi lähettää itsenäisesti tutkimukseen, mutta silloinkin vain tietyillä indikaatioilla ja tiettyihin tutkimuksiin? Pitäisikö täsmentää lakitekstiä tai perusteluja	
	93 § 4 mom	Mikä koulutus tulee olla kosmetologilla yms kauneudenhoitopalveluita tarjoavalla työntekijällä laserlaitteen käyttöön	
	94 §	Vrt yllä. Miten vastuu kauneudenhoitoalan yrityksissä?	
	Luku 14, 98 §	Lakiluonnoksen sivulla 113 on todettu, että kuvantamisessa henkilöön kohdistetun muun kuin lääketieteellisen altistuksen vastuut ovat samat kuin lääketieteellisen altistuksen vastuut, kun tutkimus tehdään terveydenhuollon laitteella. Onko niin, ettei näitä kosmeettiseen tarkoitukseen käytettäviä laitteita katsottaisi terveydenhuollon laitteeksi? Lakiluonnoksessa on mainittu, että myös kuvantamisessa henkilöön kohdistuvaan muuhun kuin lääketieteelliseen altistukseen muilla kuin terveydenhuollon laitteilla (kehon	

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 029 501 6000
 fax 03 570 8002
 kirjaamo.etela@avi.fi
 www.avi.fi/etela
 Postiosoite: PL 150, 13101 Hämeenlinna

Hämeenlinnan päätoimipaikka
 Birger Jaarlin katu 15,
 Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka
 Ratapihantie 9,
 Helsinki

Kouvolan toimipaikka
 Kauppiemiehenkatu 4,
 Kouvola

		pinnalle tai kehoon kiinnitettyjen esineiden havaitseminen, piiloutuneiden ihmisten havaitseminen rahdin tarkastuksessa sekä oikeudellisiin tai turvatoimiin liittyvät tarkoitukset) edellyttäisiin turvallisuuslupaa (s.114). Edellyttäisiinkö myös kosmeettiseen tarkoitukseen käytettävien laitteiden käytössä luvan hakemista tai turvallisuuslupaa säteilyturvakeskukselta?	
Luku 19, 126 § 3 mom	<p>Mitä momentissa tarkoitetaan riittävän vähäisellä?</p> <p>- sivulla 134 todetaan, että ionisoimattoman säteilyn altistumisraja-arvot voitaisiin näissä toimenpiteissä kuitenkin ylittää. Lääketieteellisessä altistuksessa lakiluonnoksessa on tarkoin määritelty mm. toimenpiteen suorittaja ja suorittajan vastuu (s. 109–110), mutta kosmeettisissa toimenpiteissä toimenpiteen suorittaja voikin olla kosmetologi. Lakiluonnoksen luvussa 13 on lääketieteellisen altistuksen osalta tarkkoja säädöksiä sen toteuttamisesta, mutta vastaavat puuttuvat kosmeettisessa tarkoituksessa annetun ionisoimattoman säteilyn osalta. Lakiluonnoksessa on kyllä todettu, että asiasta tulee antaa tarkempia määräyksiä (STM:n asetus ionisoimattoman säteilyn väestölle aiheuttaman altistumisen raja-arvoista / STUK:in tarkemmat tekniluonteiset määräykset)</p> <p>- Jos altistumisraja-arvot voidaan em. toimenpiteissä kuitenkin edellyttää, eikö se ole ristiriidassa lakiluonnoksessa mainitun kanssa, että teknisin turvajärjestelyn ja asianmukaisin laittein toimenpiteet sallittaisiin terveydenhuollon toimintayksikköjen lisäksi myös muille toiminnanharjoittajille kuten kauneudenhoitoalan yrityksille?</p> <p>- Sääntelyä ei tule keventää, etenkin kauneudenhoitoalan yritysten osalta, ennen kuin on selkeää luotettavaa näyttöä kosmeettisten käsittelyjen terveysvaikutuksia koskevasta tutkimustiedosta ym. vaikuttavista tekijöistä (tekniikka, kansainväliset suositukset). Ja ennen kuin laitteissa on sellaiset tekniset ratkaisut, joilla varmistetaan, ettei vaurioita synny.</p>		
Luku 20,	<p>Valvontaviranomaisten valvontaoikeudet.</p> <p>Valvontaviranomaiset säteilyvaaratilanteessa.</p>	Katso kommentit 15 §:n kohdalla	

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 029 501 6000
 fax 03 570 8002
 kirjaamo.etela@avi.fi
 www.avi.fi/etela
 Postiosoite: PL 150, 13101 Hämeenlinna

Hämeenlinnan päätoimipaikka
 Birger Jaarlin katu 15,
 Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka
 Ratapihantie 9,
 Helsinki

Kouvolan toimipaikka
 Kauppiamiehenkatu 4,
 Kouvola

	§§137-144, 146, 151 Ks. Luku 3, 15 §		
	Luku 20, 147.1 §, 16 kohta	Pykälänumeron korjaus	Solariumlaitteen käyttöpaikan vastuuhenkilön nimeämisveloitteesta säädetään lakiluonnoksen 133 §:ssä ei 132 §:ssä.
	Laki terveyden- suojelulain 50 §:n muuttamisesta/ § 50.3 kohta 5)	Pykälänumeron korjaus	Terveydensuojeluviranomaisen solariumtarkastuksesta säädetään säteilylain lakiluonnoksen 134 §:ssä ei 133 §:ssä.
	sivu 7	Ruotsissa 120 opintopisteen maisterikoulutusohjelma sisältää röntgentutkimukseen lähettämisen. Suomessa suunnitellaan verkkokoulutusta. Sen riittävyys epäilyttää.	
	sivu 21	"Säteilyn lääketieteellisen käytön oikeutusharkinnan vastuut eivät aina ole riittävän selkeät." Tämäkään esitys ei tuo riittävää yksiselitteisyyttä laserlaitteiden tai ultraäänen käytön harkintaa varsinkaan lääketieteellisen käytön ulkopuolelle.	
	sivu 28	Suuritehoisten laserien ennakkotarkastus muutettaisiin luvaksi. Mikä toimisi lupatahona? STUK?	
	sivu 33	s. 33 toisessa kappaleessa todetaan seuraavaa: " Ionisoimattoman säteilyn altistumisen raja-arvojen ylittäminen olisi nykyisestä käytännöstä poiketen mahdollista, jos terveyshaitan ehkäisemisestä voidaan muuten varmistua. Tämä mahdollistaisi kauneudenhoitoalan yrityksille eräiden tekniikoiden käytön, joiden käyttö on nykyisen lainsäädännön puitteissa mahdollista vain terveydenhuollon toimintayksiköissä. Esimerkiksi erilaiset ihon käsittelyt ionisoimattomalla säteilyllä on mahdollista toteuttaa turvallisesti, vaikka altistumisrajat	

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 029 501 6000
fax 03 570 8002
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela
Postiosoite: PL 150, 13101 Hämeenlinna

Hämeenlinnan päätoimipaikka
Birger Jaarlin katu 15,
Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9,
Helsinki

Kouvolan toimipaikka
Kauppiamiehenkatu 4,
Kouvola

	<p>ylittyisivät lievästi. Tämä edellyttäisi kuitenkin esimerkiksi laitteiden teknisiä ratkaisuita ja hoito-ohjeita, joilla varmistetaan, että vaurioita ei synny. Esitys keventäisi kauneudenhoitoalan yrityksiin kohdistuvaa sääntelyä ja parantaisi näiden toimintamahdollisuuksia turvallisuutta vaarantamatta."</p> <p>Sääntelyn keventäminen lisää yrittäjyyttä, jonka puitteissa ei ymmärretä riittävän hyvin käytettävien laitteiden esim. laserit, riskitekijöitä. Nyt jo on nähtävissä, että kauneudenalan hoitoja tarjoavissa yrityksissä, joissa työskentelee esim. nimikesuojattuja ammattihenkilöitä, jotka ovat saaneet yrityksen terveydenhuollon palveluista vastaavan johtajan, terveydenhuollon ammattihenkilön sekä laitteen maahantuojan tarjoamaa koulutusta, eivät hallitse 4-luokan laserlaitteiden käyttöä turvallisesti.</p>	

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 029 501 6000
 fax 03 570 8002
 kirjaamo.etela@avi.fi
 www.avi.fi/etela
 Postiosoite: PL 150, 13101 Hämeenlinna

Hämeenlinnan päätoimipaikka
 Birger Jaarlin katu 15,
 Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka
 Ratapihantie 9,
 Helsinki

Kouvolan toimipaikka
 Kauppiamiehenkatu 4,
 Kouvola